

Alle elever bør møtes med positive forventninger om at de kan lære. PP-tjenesten bør få komme mer ut i skolene for å møte elevene i undervisningen og veilede de som underviser. Samarbeid mellom skole og spesialpedagoger tar tid, det gjør også kompetanseutvikling og veiledning av lærere. Skal systemet virke må det anerkjennes at Stortingets vedtak utløser et tidsbehov som må finansieres og inn i skolens tidsressursfordeling

Tidlig innsats og kvalitet i hele løpet (Kapittel 2)

2.2.6 Bedre informasjonsoverføring mellom utdanningsnivåer og tjenester må gjelde alle overganger. Overgangen fra ungdomsskole til videregående er særlig sårbar. Dette er utredet og etterlyst av Nordahl-, Stoltenberg-, og Jøsendal-utvalget - nå bør det gjennomføres. For å få ned frafallet er god kunnskapsoverføring særlig viktig for elever med spesialpedagogisk oppfølging.

2.3.3 Alle elever bør få rett til å dokumentere sine norskkferdigheter. En plikt til å vurdere alle barns norskkunnskaper bør gjelde hele skoleløpet, dette er også nødvendig i videregående opplæring for minoritetsspråklige elever.

2.4 Skolebidragsindikatorene bør også måle effekten av undervisningspersonalets kompetanse.

2.4.4 En oppfølgingsplikt overfor elever med høyt fravær i grunnskolen er positivt, men må fullfinansieres. Hvis ikke vil det automatisk redusere ressursene som skal gå til alle elevene.

Mer inkluderende praksis (Kapittel 3)

3.2.2 Skolen bør få en støttemodell på tre nivåer med tilpasset undervisning, forsterket opplæring og spesialundervisning. Modellen må gjelde gjennom hele opplæringsløpet og fange opp elever som ikke følger læreplanenes progresjon.

3.2.3 Elever som ikke har forventet læringsprogresjon trenger ekstra oppfølging og intensiv opplæring på alle trinn. Dette er like viktig i ungdomsskolen og i videregående opplæring som i barneskolen. **Bestemmelsen om intensiv opplæring i lesing, skriving og regning for 1.-4. trinn må utvides.**

3.3 For å holde på motivasjonen hos elever med høyt læringspotensial må tidlig innsats også gjelde disse elevene som må følges spesielt opp allerede på de laveste trinnene. **Vi støtter å endre loven for elever med stort læringspotensial slik Jøsendal-utvalget har foreslått.**

For å kunne gi god tilpasset opplæring er det viktig at lektorer og lærere på alle trinn kan bruke organisatorisk differensiering der de finner det pedagogisk hensiktsmessig. For å tilpasse undervisningen til elever med ulikt læringspotensial trenger underviseren også differensierte progresjonsbeskrivelser i fagenes læreplaner. Dette har vi fått i matematikk, men ikke i andre fag.

3.5.3 Vi støtter et nytt kunnskapssystem med bedre statistikk og data om barnehage og skole.

Pedagogisk-psykologisk tjeneste (Kapittel 4)

4.1 Norsk Lektorlag støtter reduserte krav til sakkyndig vurdering hvis saken er godt nok opplyst.

4.1.1 Norsk Lektorlag støtter forslagene om å stille tydeligere kvalitetskrav til PP-tjenesten,

Kompetanse i barnehager og skoler og støttesystemene (Kapittel 5)

5.3 **Alle elever skal ha kompetente, faglærte undervisere. Muligheten til å bruke ufaglærte i unntakstilfeller må fjernes.** Det er riktig og helt nødvendig å stramme inn regelverket for bruk av assistenter som gir spesialundervisning.

5.3.1 Opplæringsloven bør presisere at den sakkyndige vurderingen skal ta stilling til hvilken kompetanse de som skal gjennomføre spesialundervisningen skal ha. **Stortinget bør samtidig**

innskrenke skoleeierens adgang til å unnlate å følge sakkyndig anbefaling om spesialundervisning. Våre erfaringer tilsier at dette i dag skjer for ofte uten gode begrunnelser.

Både tilpasset opplæring og vedtak om spesialundervisning må innrettes slik at det er reelt mulig å gjennomføre gode tiltak i undervisningshverdagen. Vi må unngå at skolen bruker ressurser på utredning og vedtak som er utformet uten samsvar med skolens ressurser til å følge opp elevene.

5.5 Skal elevene få god tilpasset opplæring må både spesialpedagoger, faglærere og rådgivere i skolen ha rett fagkompetanse. **Kompetansekrav for ulike profesjoner i skolen, og for å undervise i alle fag vil være avgjørende for om skolen er i stand til å tilrettelegge for alle elever.** Opplæringsloven må presisere hvilken kompetanse undervisningspersonalet må ha, og videreutdanningstilbudene må økes. Derfor er det viktig å **utarbeide en konkret opptrappingsplan for kompetansekrav i skolen, både for ulike profesjoner og for å undervise i alle fag.**

Vi fraråder derfor stillingshjempler for spesialpedagoger uten undervisningskompetanse. Å gi undervisningskompetanse til «master i spesialpedagogikk med integrert undervisningsfag» bør bare tillates med samme krav til fagkompetanse som for andre undervisere. Kravene til faglig fordypning for å undervise i norsk skole er lave. F.eks. gir allerede i dag 60 studiepoeng i matematikk på grunnskolelærerstudiet vesentlig mindre faglig tyngde enn 60 studiepoeng på lektorprogrammet, fordi didaktikken er regnet inn i faget på grunnskolelærerstudiet. Kravene til faglig fordypning i mastegradsutdanningene for lektorer og lærere må ikke svekkes ved å lage hybrid-utdannelse som gir undervisningskompetanse uten god fagkompetanse.

5.6.2 **Norsk Lektorlag mener rektor og pedagogisk ledelse skal ha pedagogisk bakgrunn,** som hovedregel bør de også ha undervisningserfaring fra samme skoleslag. Skoleeiere bør derfor få plikt til å tilby utdanning i pedagogisk ledelse for nytilsatte rektorer.

5.7 **Innføringen av desentralisert ordning for kompetanseutvikling (Dekomp) har ikke fungert godt,** OECD, som har fått i oppdrag å hente inn kunnskap og gi råd ved implementeringen av Dekomp er kritiske. Hvis man allerede nå skal samordne det desentraliserte bør det vurderes nøye på hvilke områder samordning skal skje. Det bør ikke legges inn mer innhold, som kompetansesatsing på det spesialpedagogiske feltet, før målet om bruker- og behovsstyrt etterutdanning for lektorer og lærere er realisert.

5.10 *Å forvente at skoleeiere sørger for nødvendig kompetanse og jobber systematisk med kompetanseutvikling og utviklingsarbeid er for svakt – for slik er det dessverre ikke.* Vår erfaring er at §10-8 i Opplæringsloven¹ svært mange steder ikke følges. Vi ønsker et nasjonalt tilsyn.

Laget rundt barna og elevene (Kapittel 6)

6.3 Hjelpeapparatet rundt elevene må bruke språk og terminologi som også foresatte og eldre elever kan forstå.

6.5.1 Bedre samordning eller evt. en ny støttetjeneste er positivt, men gode fagmiljøer må ha en viss størrelse. Om skolens støttetjeneste skal desentraliseres, må det settes inn tiltak for å sikre kvalitet i fagmiljøene, f.eks. gjennom etablering av kommunale, regionale og nasjonale fagnettverk.

6.8 Det tar tid å kartlegge og vurdere ansvar og oppgaver for andre yrkesgrupper i skolen. Behovet for flere profesjoner i skolen er der og må ikke gå på bekostning av behovet for kompetente lærere. Vi vet at lærertetthetsnormen har ført til at andre profesjoner og stillingsgrupper som sosiallærere og minoritetsrådgivere prioriteres ned, og vi vet at skoleeiere prioriterer ned fagkompetanse for å spare penger. **Et effektivt verktøy for å gi alle tilstrekkelig tilgang til spesialpedagogisk kompetanse er gradvis innføring av kompetansekrav for alle profesjoner og undervisningsfag i skolen.**

¹ § 10-8. **Kompetanseutvikling** - Skoleeigaren har ansvar for å ha riktig og nødvendig kompetanse i verksemda. Skoleeigaren skal ha eit system som gir undervisningspersonale, skoleleiarar og personale med sær oppgåver i skoleverket høve til nødvendig kompetanseutvikling, med sikte på å fornye og utvide den faglege og pedagogiske kunnskapen og å halde seg orienterte om og vere på høgd med utviklinga i skolen og samfunnet.